T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SAYI : B.02.0.005/031/1857 29/07/2004

KONU : **Soru Önergesi**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'nın 21.07.2004 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00 02-6502 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Emin ŞİRİN tarafından tevcih edilen 7/3182 sayılı yazılı soru önergesi ile ilgili olarak, Bakanlığım bağlı kuruluşu Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığından alınan 29.07.2004 tarih ve B.02.DİE.0.13.00.04/906-66 sayılı cevabi yazı ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Beşir ATALAY
Devlet Bakanı

EKLER :
EK-1 Yazı (3 sh)

DAĞITIM :

Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

Tel : 419 22 46-47-50
Faks : 419 22 43

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ
BAŞKANLIĞI

SAYI : B.02.DİE.0.13.00.04/906-66

Ankara

KONU : Soru Önergesi

29/07/2004

DEVLET BAKANLIĞINA
(Sayın Beşir ATALAY)

İLGİ: 22.07.2004 tarihli ve B.02.0.005/031/1857 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde Başkanlığıma intikal eden İstanbul Milletvekili Sayın Emin ŞİRİN tarafından tevcih edilen 7/3182 sayılı yazılı soru önergesi cevaplandırılarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Doç.Dr.Ömer DEMİR
Enstitü Başkanı

EKLER:
EK-1 Soru Önergesi Cevapları (2 sayfa)

Tel : 417 64 40 (49 Hat) Telefax: 425 33 87 Web: www.die.gov.tr

Sayın Emin ŞİRİN tarafından tevcih edilen soru önergesi ve cevapları

1-Üretim yöntemi ile hesaplanan milli gelirin yüksek gösterilmesi, harcamalar yöntemi ile hesaplanan milli gelirin stok değişimleri kaleminde olağanüstü rakamların ortaya çıkmasına sebep olmakta mıdır?

Harcamalar yöntemiyle GSYİH hesaplama çalışmalarında stok değişmeleri üretim yöntemiyle GSYİH sabit gelişme hızı esas alınarak kalıntı yöntemiyle hesaplanmaktadır. Sabit fiyatlarla hesaplanan stok değişimlerinin cari fiyatlara dönüştürülmesinde ise toptan eşya fiyat indeksi kullanılmaktadır.

Bu yöntem Avusturya, Finlandiya, Fransa, Almanya, Italya, Norveç, İspanya ve İsviçre gibi ülkelerde de uygulanmaktadır. (Quarterly National Accounts, Sources and Methods used by OECD Member Countries)

GSYİH hesaplarında katma değer artış hızının, üretim artış hızına eşit olduğu varsayımı kabul edilmektedir. Katma değer / output oranı sabit varsayıldığından input/output oranındaki değişiklik katma değere yansımamaktadır. Dolayısıyla, stok değişmeleri kaleminde yer alan bilgilerin, katma değer artış hızının, üretim artış hızına eşit olduğu varsayımı dikkate alınarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

2- *2003 yılının birinci döneminde 6,1 katrilyon olan stok değişimleri kaleminin, 2004 yılının birinci döneminde 9,1 katrilyona çıkması, yani %50 civarında artış göstermesi makul mudur?*

2001 yılından itibaren ara malı ithalatının toplam ithalat içerisindeki payı yükselmiştir.

	2000	2001	2002	2003
Yatırım Malı	20.8	16.8	16.5	16,3
Ara Malı (İnput)	65.5	72.4	72.6	72.1
Tüketim Malı	13.2	9.9	9.7	10.9
Diğer	0.4	0.9	1.2	0.7

Ara malı ithalatı harcamalar yöntemiyle GSYİH ' da özel nihai tüketim ve Gayri Safi Sabit Sermaye Oluşumuna ait bileşenler de yer almayıp (-) kalem olarak mal ve hizmet ithalatında yer almaktadır. Geçmiş yıllarda ithalatın yaklaşık %35'i tüketim ve yatırıma yansırken 2001 yılından itibaren bu oran %26 ya gerilemiştir. Ara malı ithalatının yüksek olması GSYİH'nın gelişme hızını negatif yönde etkilemekte ve stok artışına neden olmaktadır.

3-DİE'nin verilerine göre, mevcut olduğu iddia edilen stoklar fiziksel boyuta dönüştürülür ise, ortaya kaç metreküplük bir depo ihtiyacı çıkacaktır?

GSYİH hesaplamalarında stok değişimleri değer olarak hesaplanmakta olup, fiziksel boyut açısından herhangi bir hesaplama yapılmamaktadır.

4-2002 yılında, ülke sanayinin milli gelirin %7'si kadar stok üretmiş olması makul mudur?

Ekonominin daraldığı dönemlerde sanayide stok azalması olur ve üretim düşük oranda gerçekleştiği için talep stoklardan karşılanır. 2001 yılında ki ekonomik krizden çıkışta da stok üretimi daha yüksek seyretmiştir. Çünkü sanayi sektörü kriz öncesindeki optimum stok seviyesine dönmek zorundadir.

5-DİE'nin verilerine göre 2003 yılındaki stokların GSMH' a oranı ne kadardır?

2003 yılındaki stok değişiminin GSYİH' ya oranı % 7,3 dür.